

Ö. ....
G. ....

Simkeşhane ikinci Beyazidin hamamından 90 metre uzağın-
da bulunmaktadır. Hafız Hüseyinin Hadikatülcevami'sine na-
zaran ~~simkeşhane~~ simkeşhanda iki mescid mevcut idi. (Hicrî
1182 Miladî 1768) Üst kısmı ile bir sebil ve başka bir çeşme
ile mektep, ve bazı diğer dinî eserler 1119 senesinde (M.
1707) IIIüncü Ahmedin baş kadını Ümetullah Hatun tarafından
vakf edilmişdi. Alt kısım daha eski bir tarihe ait olup Fa-
tîh Sultan Mehmetin vakfiyelerinden idi. Bunlardan anlaşıl-
dığına göre Simkeş Hanın Fatîh Sultan Mehmet devrine kadar
çıkdığı isbat olunmaktadır.

17inci asırda telif edilmiş olan Evliya Çelebinin seya-
hatnamesi mucibince Fatîh Sultan Mehmet bu mahalde takriben
1460 senelerinde Kimyager bir rahibin manasırını ile evini
tahrib ettikten sonra ilk sikkeyi darb ettirmiştir. Seyahat-
namesinde Evliya Çelebi "manastırın bakiyesi hala gözükmek-
tedir, dört cebhesi ise bir istihkâma andırmaktadır" diyor.
Mamâfih kadım inşaatin aksamını görmüş olup manastır diye
işaret ettiğide ihtimal dahilindedir.

Müze idaresi zikr edilen sütunun bir resmini Ebersolt'a
göndermiş oda yanlışlıkla (yarım sütun) olarak Mission archéo-
logique'de neşr etmiştir. Sütun nazarı dikkatli celb edici
bir surette dalları koparılmış bir ağaç kütüğü şeklini muh-
tevidir. Bunun küçük bir misalde Yerebatan sarnıcında mevcut
ve mâlumumuzdur. Han 1926 senesinde harablığı dolayısıyla po-
lisse kaldırılmış ve Müze idaresi fırsattan istifade ederek
daha esaslı tetkiklerde bulunmuşdur. Çok zaman geçmeden muaz-
zam bir binanın enkazları zuhur etmiş ve nihayet 1928 sene-
sinde muntazam bir hafriyaya başlanılmıştır. Hippodrom'da
çalışmakta olan ve Casson ile Rice'in riyasetleri altında
bulunan İngiliz hey'etinin iştirakile hafriyat Makridi beyin
teknik idaresi tahtında icra edilmiştir. Sahanın dar olup
cesim mermer bloklarının kesafeti yüzünden mesai çok güç bir
şekil almıştır. Daha ilerlemek için bütün hanı yıkmak icab
ettiğinden binanın ancak küçük bir kısmı meydana çıkarıl-

T. C.

İSTANBUL ARKEOLOJİ

MÜZELERİ UMUM
MÜDÜRLÜĞÜ

/ /194

Ö.....

G.....

miştir. Gerek mahallen gerek ise evin orta kısmına ait serbest duran ve 2 metre yükseklik, 8 metre derinlik ile 7 metre genişlik ibraz eden 2 aded kaideye tesadüf edilmiştir. Bu kaidelerin aslen 8 adedden müteşekkil olduğu ihtimal dahilinde olup takriben dördü 14 metreyi aşan ağaç kütüğü tarzındaki sütunları taşımakta idi. Şimdiye kadar bulunan keşfiyat yeniden islâh edilebilecek mahiyette bulunan bir planı meydana getirebilecek vaziyettedir. Krischen 3 ile 4 Nr.lu resimlerde böyle bir tecrübede bulunmuştur. Buna nazaran takı zafer 25 metre yükseklik ve 43 metre genişliğindedir. Esas cebhesi altın kapı gibi garba müteveccih idi. Bu cebhe memerden mâmul ~~idur~~ ve oldukça iyi bir teknige mâlik idi. Rivayete nazaran Theodosius'un Forumu olan TAURUS meydanında taşdan bir kemer bulunmakta idi. Bununla yeni keşfedilen eseri mutlaka mukayede etmelidir. Kodinus'a nazaran mezkûr kemerin üzerinde Arcadius ile Honorius'un heykelleri bulunmakta idi. Arkadius'un ki 557 senesinde vukua gelen zelzele neticesi yere düşmüştür. Bu kemerden Bizansın ana caddesi geçmekte idi. Meydana çıkarılan kaidelerin arasında müvazi olarak üzerleri tuğla örülü su kanalları bulunmuştur.

T. C.

İSTANBUL ARKEOLOJİ

MÜZELERİ UMUM

MÜDÜRLÜĞÜ

5 VII /1943

K A R A R

Ö. ....

G. 53

İstanbul Vilâyetinden gelen ve Bayazıtta Simkeşhane karşısında bulunan taşa dair olan 1-3-1943 tarih ve 2036/ NO.lu tezkere Encümene havale olunmakla müzakere olundu .

Bu tezkerede bu taşın Asarı atika Nizamnamesi hilâfına olarak Hafriyat yaparak çıkardığından dolayı müteşebbisi Mimar Ekrem hakkında takibat yapılması ve hafriyatın men olunması hakkındaki Müze Müdürlüğünün iş'arı üzerine muameleyh Ekrem'in taşın Asarı atika değeri olmadığı beyaniyle mütehassıs bir zata tedkik ettirilmesini talebeylediğinden ve Vilâyetçe Mimar Sedâd Çetintaş ile Macid Kural'a muayene ettirildiği ve bunların verdikleri rapor Vekâlet Yüksek makamına takdim olunduğu ve neticeye göre hareket olunacağı cevaben bildirilmiştir. Mes'ele tedkik olundu. Mimar Ekrem'in bu taşın Asarı atika kıymeti olmadığı hakkındaki iddiasının tedkiki esasen Vilâyetin salâhiyeti dahilinde olmadığı halde bunu bizzat tedkik cihetine gitmesi ve ehli vukuf olarak Mimar Macid'in bulunduğu bir Hey'etin raporunu Vekâlet Yüksek makamına arz etmesi şayanı dikkat bulunmaktadır. Esasen bu taşın Topkapı inşaatında kullanılması Mimar Macid'in bu inşaatın mimarı olması ve Ekrem'in de Müteahhidi bulunması sebebiyle tedkik neticesinde verilecek hükmün doğru olacağı tabii bulunduğu gibi Arkeoloji noktasından tedkik olunmak icabeden bir işin Asarı atika ile alâkası olmayan Mimar Çetintaş ile Mimar Macid'in vereceği hükme bağlı olarak neticelendirilmesi de dikkate şayandır.

Bu taş Bizans bekayasından messi caddesinin üzerindeki Forum Tauri abidesinin ayaklarından bâri olan veya diğer ayaklarının izleri mütenasır olarak mevcut bulunan birinci Teodos devrine ait çok ehemmiyetli bir eser olan binanın bakiyesidir. Tek bir taştan ibaret değildir. Diğer taşlarla beraber bir küll teşkil ederek gömülü bulunmaktadır. İlmî surette bir kazı y pilmaksızın vaziyetinin bozulması caiz değildir. Alman Asarı atika Enstitüsü Müdürü Bay Bittel ve Mimar Navman tarafından tedkik edilen bu mahal Arkeoloji noktasından fevkalade ehemmiyeti haiz bulunduğu kaydiyle hafriyat hakkında alâka gösterilmekte bulunmuştur.

Bu kadar kıymet ve ehemmiyeti haiz olan bir mahalân taş ocağı gibi parça çıkarılarak inşaatda kullanılması ilim âleminde bir iskandal

T. C.

İSTANBUL ARKEOLOJİ

MÜZELERİ UMUM

MÜDÜRLÜĞÜ

/ /194

Ö. ....

G. ....

taşkil edeceğinde şüphe yoktur. Kaldı ki Arkeoloji itibariyle salâhiyet sahihi olmaktan çok uzak bulunan Çetintaş ile Kural'ın burada bir kıymet yoktur diye verdikleri raporun ilim namına büyük bir cür'et olduğundan şüphe yoktur.

Taşın vassına gelince takriben iki metre mik'abında olan bir ^{yontul} ^{muş} mermer kütlesi olup bunun ayarında bir hayli parçalar da daha orada örülmüş olarak bir paye teşkil eyledikleri görülmektedir. Bu vaziyete göre bu taşlar Belediyeye ait olmayup Asarı atika Nizamnamesi mucibince doğrudan doğruya Defterdarlığın mali olması itibariyle bu kere Belediyenin müdahalesi fuzulî görülmektedir. Asarı atika Nizamnamesinin Ahkâmı sarıhası karşısında Müze ve Encümen vazifesini ifa etmiş bulunmaktadır. Mahallinde tedkikat yapan bir Arkeolog ile bir Mimarın verdikleri rapordan ve alman Arkeologlarının beyanatından tamamiyle anlaşılabileceği üzere bu kıymetli taşın tedkikine ihtiyaç vardır.

Kaldı ki Topkapıda yapılan restorasyonda Müteahhid bulunan Mimar Ekrem'in inşaat şartnamesinde münderiç ahkâmı ^{arasında} Asarı atikayı sökerek inşaat yapacağına dair bir kayıt bulunamayacağından oradaki inşaatta ihtiyacı olan malzemeyi piyasadan ~~alışarak~~ tedarike mecbur bulunduğunun kendisine bildirilmesi lâzımgelcektir. Farzı muhal olarak bu yolda taş mübayaası edecek bile olsa bunun Devlet usullerine ve münakasa ve müzayede kanununa göre Maliyece ifası lâzımgelen merasime tabi bulunacaktır. Keyfiyetin Vilâyete cevap olarak bildirilmesine ve bu hususta evvelce yazılmış olan tezkereye ek olarak bu işe dair raporun ve kararın irfifiyle Vekâlet Yüksek Makamına da malûmat itasına karar verildi.

Boğaziçi Üniversitesi

Arşiv ve Dokümantasyon Merkezi

Kişisel Arşivlere İstanbul'da Bilim, Kültür ve Eğitim Tanhisi

Aziz Ogan Koleksiyonu

OGNIST0105403